

Ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisista tavoitteista

Johdanto

Pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteena on syventää tietopolitiikan johtamista ja tehdä julkisen tiedon avoimuudesta koko tietopolitiikan kantava periaate. Valtiovarainministeriön asettama Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke (TiHA) toimeenpanee hallitusohjelman tavoitetta edistämällä julkisen hallinnon tiedon entistä laajempaa ja tehokkaampaa hyödyntämistä koko yhteiskunnassa.

Hankkeen työpaketissa 1 laaditaan ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisista tavoitteista julkiselle hallinnolle toimeenpantavaksi.

Tavoitteet

Julkisten tietovarantojen saaminen aiempaa laajempaan käyttöön hyödyttää koko yhteiskuntaa lisäten toiminnan avoimuutta, mahdollistaen hallinnon kehittämisen sekä parantaen kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tiedon laajempi saatavuus edesauttaa tutkimusta, kehittämistä, liiketoimintaa ja innovointia. Hankkeessa luotujen toimintamallien ja linjausten käyttöönoton myötä julkisista, laadukasta ja koneluetettavaa tietoa on hyödynnettävissä entistä enemmän joko avoimena tietona tai laajemmassa käytössä. Avoin tieto vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan toiminnan seuraamista ja siihen osallistumista sekä yksilön omaa päätöksentekoa.

Tiedon saatavuus, hyödynnettävyys ja käytettävyys sekä toissijaisen käytön erilaiset muodot ovat merkittäviä tekijöitä parannettaessa suomalaisen julkisen sektorin tuottaman tiedon roolia ja arvoa erilaisilla tietomarkkinoilla. Julkisen sektorin hallussa olevan tiedon oikea-aikainen ja -sisältöinen hyödyntäminen muun muassa sosiaalisen inklusion vahvistamisessa ja aluekehityksessä tuottaa välillisiä hyötyjä sekä julkiselle että yrityssektorille.

Tässä dokumentissa on kuvattu konkreettisia strategisia tavoitteita edellä mainittujen hyötyjen saavuttamiseksi. Taustan tälle työlle muodostaa tietopolitiinen selonteko vuodelta 2019. Tietopolitiikan sisältöä ja käsitteitä on avattu vuonna 2020 ilmestyneessä tietopolitiikkaoppaassa.

Strategisten tavoitteiden laadinnan prosessi

Ehdotus strategisista tavoitteista on valmisteltu avoimesti sekä eri sidosryhmiä ja asiantuntijoita osallistavasti.

Syksyn 2020 aikana järjestettiin kolme valmistelutilaisuutta: ensimmäinen julkisen hallinnon edustajille, toinen kaikille avoin ja kolmas kuntasektorin edustajille. Yhteensä tilaisuuksiin osallistui yli 300 henkilöä. Tilaisuuksissa osallistujilla oli mahdollisuus tunnistaa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen kehitystarpeita, ideoida strategisia tavoitteita sekä kommentoida tavoitteiden luonnosta.

Valmistelutilaisuuksien jälkeen luonnos strategisista tavoitteista julkaistiin avoimesti verkossa, jossa siihen oli mahdollisuus antaa kommentteja.

Luonnos strategisista tavoitteista viimeisteltiin virkatyönä ja konsulttien avustuksella. Luonnos lähetetään lausunnoille alkuvuodesta 2021 ja valmistuu keväällä 2021.

Strategisten tavoitteiden laajuus ja rakenne

Strategiset tavoitteet koskevat Suomen julkisen hallinnon toimijoita.

Strategiset tavoitteet on jaettu neljään eri teemakokonaisuuteen: 1) Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö, 2) strategia ja toiminta, 3) tiedon hallinta ja 4) mahdollistajat. Kunkin teeman alla on kuvattu teemaan liittyvät strategiset tavoitteet. Kukin strateginen tavoite sisältää päätavoitteen ja sitä tukevat alatavoitteet sekä tavoitteen toteutumisella tavoitellut pitkän aikavälin vaikutukset.

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet

Teema 1: Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö

Tavoite 1.1

Päätavoite

Tiedon hyödyntämistä ja avaamista ohjataan ja koordinoidaan valtakunnallisesti.

Alatavoitteet

- Tiedonhallintalautakunta vastaa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen ohjaamisesta ja koordinoinnista, ja sen tukena toimii sektorikohtaisia ja muita yhteistyöryhmiä.
- Tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on luotu tiekartta 2021–2030, jossa on määritelty konkreettiset kehitystoimenpiteet.
- Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on koordinoitu muiden kansallisten tietoon liittyvien ohjelmien ja hankkeiden kanssa.
- Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on otettu osaksi tulossopimuksia.

Vaikutus

Tietopolitiikan johtaminen, päätöksenteko ja toimeenpano kehittyvät nykyistä määrätietoisemmaksi ja linjakkaammaksi. Konkreettisten kehitystoimenpiteiden ja tulosten aikaansaaminen vauhdittuu. Laaja-alaisen poikkihallinnollisten kehityshankkeiden koordinaatio

paranee ja päällekkäinen kehitystyö saadaan minimoitua. Kehityshankkeista saadaan enemmän hyötyjä ja vaikuttavuutta, kun ne on koordinoitu muiden ohjelmien ja hankkeiden kanssa ja yhteistyö eri osapuolten välillä tiivistyy. Julkisen hallinnon organisaatioille tulee selkeästi määriteltä ja tulossopimuksellinen vastuu hyödyntää ja avata tietoa.

Tavoite 1.2

Päätavoite

Selkeytetään lait, asetukset ja määräykset sekä periaatteet ja linjaukset yhdenmukaisiksi mahdollistamaan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen.

Alatavoitteet

- Lainsäädäntö ja muu sääntely on tarkistettu ja päivitetty siten, että esteitä tiedon turvallisille käyttötarkoituksille ei ole.
- Tiedon luovuttamiseen ja avaamiseen liittyvät sopimus- ja lisenssiehdot on yhtenäistetty.
- Lainsäädäntö ja määräykset velvoittavat avaamaan kaikki julkisin varoin tuotetut julkisen hallinnon tietoaineistot, mikäli sitä ei estä joku perusteltu syy (esim. tieto salassa pidettävää, tietosuoja, tietoturva, immateriaalioikeudet).

Vaikutus

Suomeen muodostuu ajanmukainen, kansainvälisesti kilpailukykyinen ja jatkuvasti kehittyvä lainsäädäntö, joka tukee ja edistää tiedon hyödyntämistä ja avaamista sekä luo uusia käyttömahdollisuuksia tiedolle. Julkisin varoin tuotetun tiedon avaamisesta tulee osa normaalia lakisäädösten toimintaa. Kaikki julkisin varoin tuotetut tietoaineistot tulevat avatuksi, ja myös aiemmin lainsäädännön esteiden vuoksi avaamatta jääneet tietoaineistot saadaan avattua, jolloin saatavilla olevan tiedon määrä kasvaa merkittävästi. Tiedon hyödyntäminen yli organisaatio-, hallinnonalan ja sektorirajojen helpottuu, mikä tehostaa toimintaa, parantaa palveluita ja mahdollistaa kokonaan uudet innovatiiviset tietopohjaiset palvelut. Tiedon hyödyntämisestä ja avaamisesta julkisessa hallinnossa tulee harmonisoidumpaa selkeiden yhteisten pelisääntöjen mukaisesti.

Tavoite 1.3

Päätavoite

Tiedon hyödyntämiseksi ja avaamiseksi tehdään laajasti yhteistyötä yli sektorirajojen julkisen, yksityisen ja 3. sektorin kesken sekä kansainvälisesti.

Alatavoitteet

- Suomi osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin tiedon hyödyntämisen ja avaamisen yhteistyöelimiin ja yhteistyöverkostoihin sekä pyrkii vaikuttamaan niiden toimintaan.
- Suomi osallistuu EU:n datastrategian määrittämiseen ja toimeenpanee sen tavoitteita.
- Suomi kehittää tiedon hyödyntämisen ja avaamisen sektorirajat ylittäviä yhteistyöverkostoja ja ekosysteemejä sekä osallistuu niiden toimintaan aktiivisesti.

Vaikutus

Suomen tietopolitiikka kytkeytyy entistä vahvemmin yhteiseen eurooppalaiseen tietopolitiikkaan ja viitekehukseen. Suomi tunnustetaan EU:n sekä muissa kansainvälisissä tiedon hyödyntämisen ja avaamisen yhteistyöverkostoissa ja ekosysteemeissä aktiiviseksi ja merkittäväksi toimijaksi, jonka kanssa halutaan tehdä yhteistyötä. Laajat verkostot ja yhteistyösuhteet luovat Suomelle uusia kehitys- ja oppimismahdollisuuksia, ja kansainvälisten tiedon hyödyntämistä ja avaamista edistävien kehityshankkeiden toteutus mahdollistuu syvenevän yhteistyön ansiosta.

Teema 2: Strategia ja toiminta

Tavoite 2.1

Päätavoite

Asiakkaiden tarpeet ja asiakaslähtöisyyden parantaminen ovat tiedon hyödyntämisen ja avaamisen lähtökohta.

Alatavoite

- Organisaatiot ovat tunnistaneet ja kuvanneet tarvittavan tiedon asiakastarpeita vastaavien palveluiden kehittämiseksi ja uudenlaisten palveluiden synnyttämiseksi myös koko yhteiskunnan kannalta.
- Organisaatioissa on määritelty, miten tietoa hyödyntämällä ja avaamalla voidaan kehittää paremmin asiakkaiden tarpeisiin vastaavia palveluita.

Vaikutus

Tieto ja teknologia palvelevat aina ensisijaisesti ihmistä ja asiakasta kuten kansalaista tai yritystä. Julkisen hallinnon toimijat oppivat tuntemaan asiakkaat ja heidän tarpeensa aiempaa paremmin ja pystyvät hyödyntämään tietoa tarpeiden täyttämiseksi. Asiakkaat saavat palvelutarpeitaan entistä paremmin vastaavia ja ennakoivia palveluita oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Tiedon hyödyntäminen palveluiden ja toiminnan kehittämisessä parantaa palveluiden sujuvuutta, helpottaa asiointia ja luo aiempaa parempaa asiakaskokemusta ja asiakastyytyväisyyttä sekä kokonaisuutena parantaa kansalaisten elämänlaatua. Yritysten hallinnollinen taakka kevenee ja asiointi nopeutuu. Tieto vahvistaa kansalaisdemokratiaa ja kansalaisten toimijuutta.

Tavoite 2.2

Päätavoite

Tiedon yhteiskunnallinen arvo ja vaikuttavuus sekä hyödyntämisen ja avaamisen tuomat hyödyt on tunnistettu.

Alatavoitteet

- Tiedon yhteiskunnallisen arvon moninaisuus (esim. taloudellinen, kulttuurinen, sosiaalinen) on tunnistettu.
- Tiedon jakamisen vaikutuksia ja vaikuttavuutta yhteiskunnassa seurataan ja arvioidaan.

- Esimerkkejä tiedon hyödyntämisen ja avaamisen lähestymistavoista, menetelmistä ja hyödyistä kerätään ja jaetaan avoimesti.

Vaikutus

Tiedon sekä sen hyödyntämisen ja avaamisen painoarvo ja prioriteetti julkisessa hallinnossa ja yhteiskunnassa kasvaa. Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen vauhdittuu, kun organisaatioiden ymmärrys sen tuomista konkreettisista hyödyistä kasvaa. Organisaatioista tulee aiempaa motivoituneimpia panostamaan tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen. Julkiseen hallintoon syntyy entistä vahvempi kulttuuri, jossa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen onnistumisista ja hyödyistä kerrotaan avoimesti. Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen vaikutuksista aletaan saada entistä paremmin seurantatietoa, jonka ansiosta kehitystä voidaan seurata ja kehitystoimenpiteitä kohdistaa entistä paremmin.

Tavoite 2.3

Päätavoite

Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on osa organisaatioiden tavoitteita ja strategiaa.

Alatavoitteet

- Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on määritelty osaksi organisaatioiden tavoitteita ja strategiaa.
- Organisaatioissa on laadittu tiedon hyödyntämisen ja avaamisen toimenpideohjelma.

Vaikutus

Tiedon hyödyntämisestä ja avaamisesta tulee selkeästi määritelty osa organisaatioiden strategista tavoiteasetantaa. Tiedon sekä sen hyödyntämisen ja avaamisen painoarvo ja prioriteetti organisaatioissa kasvaa merkittävästi. Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen vauhdittuu käytännön tasolla, kun kaikilla organisaatioilla on konkreettinen tiedon hyödyntämisen ja avaamisen toimenpideohjelma, jota toimeenpannaan ja jonka toteutumista seurataan aktiivisesti.

Tavoite 2.4

Päätavoite

Tiedon avaaminen, tietoperusteinen päätöksenteko ja johtaminen ovat osa normaalia toimintaa, prosesseja ja toimintakulttuuria.

Alatavoitteet

- Tuotettu tieto on lähtökohtaisesti niin avointa kuin mahdollista.
- Organisaatioissa on määritelty, miten tietoa hyödynnetään päätöksenteossa, johtamisessa eri tasoilla ja toiminnan ohjaamisessa.
- Organisaatioissa on määritelty tiedon avaamisen prosessi sekä roolit ja vastuut.
- Organisaatioissa on määritelty kannustimia tietoa hyödyntävän toimintakulttuurin omaksumiselle.

- Tiedon hyödyntäminen on osa organisaatioiden johtamisjärjestelmää.

Vaikutus

Julkisen hallinnon organisaatioiden toiminta ei perustu mielipiteisiin, luuloihin ja arvauksiin, vaan entistä enemmän tiedosta jalostettuun informaatioon ja ymmärrykseen. Tiedon hyödyntämisestä ja tiedolla johtamisesta tulee organisaatioissa arkipäivää, jonka ansiota pystytään tekemään nopeampia, parempia ja perustellumpia päätöksiä, parantamaan toiminnan tehokkuutta, kokonaistaloudellisuutta ja vaikuttavuutta sekä kehittämään entistä parempia palveluita. Organisaatioiden valmius ennakoida kasvaa. Työntekijöiden valmiudet ja motivaatio hyödyntää tietoa ja analytiikkaa jokapäiväisessä työssään itsenäisesti kasvavat. Tiedon avoimuudesta tulee organisaatioissa normaali käytäntö ja tiedon avaamisesta suoraviivaista.

Tavoite 2.5

Päätavoite

Tietoa käytetään vastuullisesti ja väärän tiedon levittämistä yhteiskunnassa torjutaan.

Alatavoitteet

- Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen on luotu yhteiset eettiset periaatteet.
- Organisaatioissa on tunnistettu riskit tiedon käyttämisestä tarkoituksiin, jotka muodostavat riskejä yksityisyydelle, turvallisuudelle ja epäeettiselle toiminnalle.
- Organisaatioissa on käyttöoikeuksien määritely, mihin niiden tietoja saa käyttää tai yhdistää.
- Väärän tai tarkoituksellisesti harhaanjohtavan tiedon eli disinformaation levittämistä yhteiskunnassa torjutaan yhteistyössä.
- Laaditaan yhteiskunnan kriittisten toimintojen edustajien kanssa erityisesti tiedon yhdistelyn aiheuttamista riskeistä tilannearvio ja toimintaehdotukset.

Vaikutus

Suomessa tieto ja teknologia palvelevat ihmistä turvallisesti, vastuullisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla. Organisaatioiden kyvykyys tunnistaa ja hallita tietoon liittyviä riskejä kasvaa. Kansalaisten luottamus julkisen hallinnon kykyyn käsitellä tietoa eettisesti ja turvallisesti edistää toimivan digitaalisen yhteiskunnan kehittymistä. Väärän ja harhaanjohtavan tiedon määrä yhteiskunnassa vähentyy.

Teema 3: Tiedon hallinta

Tavoite 3.1

Päätavoite

Tietoympäristöt tunnetaan ja tietovarannot ovat helposti löydettävissä ja selkeästi kuvattu.

Alatavoitteet

- Tietoaineistot ja tietovirrat on tunnistettu.

- Tietovarantojen, tietoaineistojen ja ohjelmointirajapintojen (API) metatiedot ja käyttöehdot on kuvattu yhtenäisen mallin mukaisesti ja selkeästi tiedonhallintalain mukaisesti.
- Tietovarannot, tietoaineistot ja niihin liittyvät ohjelmointirajapinnat on kuvattu metatietoineen ajantasaisesti keskitetyissä yhteisissä palveluissa.

Vaikutus

Tiedon löydettävyyden parantuminen muodostaa perustan sille, että tietoa pystytään hyödyntämään. Tiedon löydettävyyden parantamisen vähentää päällekkäisen työn määrää tiedon keräämisessä. Laadukkaiden sekä helposti ja kattavasti saatavilla olevien metatietojen ansiosta kerättyä tietoa pystytään hyödyntämään täysimääräisesti ja mahdollisimman monen eri tahon toimesta. Kaikki julkinen tieto on aiempaa helpompi löytää yhdestä paikasta. Tiedon löydettävyyden ja metatiedon ansiosta parantunut tiedon käytettävyys säästää tiedon hyödyntäjien aikaa ja resursseja.

Tavoite 3.2

Päätavoite

Keskeiset kansalliset tietovarannot on tunnistettu ja niiden tieto keskitetysti hyödynnettävissä.

Alatavoitteet

- Organisaatiot on veloitettu tuottamaan tietoa keskitettyihin ja yhteisiin valtakunnallisiin tietovarantoihin.
- Organisaatiot keräävät tiedot vain kerran keskitettyihin ja yhteisiin valtakunnallisiin tietovarantoihin.
- Samaan aiheeseen liittyvät tiedot ovat helposti löydettävissä ja hyödynnettävissä keskitetyistä palveluista (esim. alustat ja rekisterit).
- Keskitetyille ja yhteisille tietovarannoille on lainsäädännössä nimetty yksi vastuutaho.
- Kriittiset ja arvokkaat tietoaineistot on määritelty ja tunnistettu.

Vaikutus

Keskeisten tietovarantojen tarjoaminen keskitetysti mahdollistaa tietojen nykyistä laajemman hyödyntämisen ja tietojen siiloutuminen vähentyy. Tiedon tarjoaminen ajantasaisena ja laadukkaana helpottuu. Tietoa tarvitsee kerätä vähemmän ja päällekkäisten ratkaisujen määrä vähenee ja kehityskustannukset laskevat, kun organisaatiot voivat hyödyntää aiemmin kerättyä tietoa. Kansalaisilta ja yrityksiltä ei tarvitse kysyä samoja tietoja uudelleen eri organisaatioiden toimesta. Hyötypotentiaaliset, kriittiset ja arvokkaat tiedot saadaan tunnistettua kerättyä yhteisiin tietovarantoihin.

Tavoite 3.3

Päätavoite

Hyödynnettävät tiedot ovat yhteentoimivia ja laadukkaita kansallisten laatukriteereiden mukaisesti.

Alatavoitteet

- Määritelty kansalliset tiedon laatukriteerit, joita päivitetään tarpeen mukaan.
- Organisaatiot huolehtivat tietojensa laadusta kansallisten laatukriteereiden mukaisesti.
- Tieto on rakenteistettu ja kuvattu kansallisten laatukriteerien mukaisesti.
- Tiedon määrityksissä otetaan huomioon myös muu kuin alkuperäinen käyttö (niin sanotut toissijaiset käyttötarkoitukset).
- Organisaatiot arkistivat tietonsa keskitettyihin ratkaisuihin.

Vaikutus

Tiedon laatu paranee, tiedon luotettavuus kasvaa ja virheellisten tietojen pohjalta tehdyt johtopäätökset vähenevät. Laadukkaat tiedot tehostavat tiedon hyödyntäjien työtä, kun suurempi osa työajasta voidaan käyttää analyysihin, tiedon laatuongelmien ratkaisun sijasta. Laadukkaat tiedot tukevat uusien tiedon hyödyntämistapojen ja käyttötarkoitusten syntymistä. Laadukas ja rakenteistettu tieto mahdollistaa uudenlaiset mm. analytiikkaan, koneoppimiseen ja tekoälyyn pohjautuvat sovellukset ja innovatiiviset palvelut. Tiedon hyödyntäminen eri tietojärjestelmien sekä toimijoiden välillä on aiempaa helpompaa. Yhteiset tiedon laatukriteerit vähentävät organisaatioiden tarvetta luoda omia päällekkäisiä tiedon laatukriteereitä ja -mittareita. Tietojen arkistointi helpottuu ja nopeutuu.

Tavoite 3.4

Päätavoite

Tieto on saatavilla ohjelmointirajapintojen (API) kautta ja rajapintoja käytetään aktiivisesti.

Alatavoitteet

- Määritelty yhteiset ohjelmointirajapintalinjaukset tiedon löydettävyyden, hyödyntämisen, uudelleenkäytettävyyden ja yhteentoimivuuden parantamiseksi.
- Ohjelmointirajapintojen hallinta ja kehittäminen toteutetaan yhteisten periaatteiden mukaisesti.
- Tieto on pääsääntöisesti hyödynnettävissä ohjelmointirajapintojen kautta mahdollisimman avoimesti ja oikea-aikaisesti.
- Organisaatiot käyttävät omia ohjelmointirajapintoja aktiivisesti omassa toiminnassaan.

Vaikutus

Ohjelmointirajapintojen merkitys kasvaa teknisestä menetelmästä toiminnan mahdollistajaksi. Tiedon hyödyntämisestä tulee aiempaa nopeampaa, helpompaa ja kustannustehokkaampaa. Tietojärjestelmien välisten integraatioiden kehittäminen nopeutuu ja kustannukset laskevat, ja tieto liikkuu eri tietojärjestelmien ja organisaatioiden välillä aiempaa helpommin ja nopeammin. Palvelut voivat vaihtaa tietoja keskenään ilman tarvetta kysyä tietoa uudelleen kansalaisilta tai yrityksiltä. Ohjelmointirajapintojen löydettävyyden, yhteentoimivuuden ja uudelleenkäytettävyyden vaatimustenmukaisuus sekä tietoturva ja -suoja parantuvat yhteisten API-linjausten ansiota.

Tavoite 3.5

Päätavoite

Tietoturva- ja tietosuojariskit on tunnistettu, ja tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on luotu turvalliset käytännöt.

Alatavoitteet

- Organisaatioissa on tunnistettu ja kuvattu tietoturva- ja tietosuojariskit, ja laadittu varautumissuunnitelma.
- Kriittisen tiedon tarjoaminen on turvattu myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Tiedon turvallisesti avaamiseksi (esim. tiedon anonymisointi) on yhteiset periaatteet ja ohjeet.
- Kansalaiset voivat hallita, hyödyntää ja luovuttaa eteenpäin heistä kerättäviä tietoja (omadata).

Vaikutus

Tietomurrot ja tiedon väärinkäyttötapaukset pystytään ennakoimaan ja estämään aiempaa tehokkaammin. Mikäli niitä tapahtuu, pystytään tilanteissa toimimaan nopeasti ja hallitusti, jonka ansiosta haitat voidaan minimoida. Organisaatioiden epävarmuudet ja esteet tiedon hyödyntämiseksi ja avaamiseksi vähentyvät, kun yhteiset pelisäännöt on luotu. Kansalaisista tulee aiempaa halukkaampia luovuttamaan ja luvittamaan tietoaan julkisen hallinnon toimijoiden käyttöön heidän voidessaan luottaa siihen, että tieto on mahdollisimman hyvin suojattu ja he voivat hallinnoida sen käyttöä. Omadata helpottaa kansalaisten asiointia ja mahdollistaa yhteiskunnallisen ongelmien ratkaisua.

Teema 4: Mahdollistajat

Tavoite 4.1

Päätavoite

Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on resursoitu riittävästi.

Alatavoitteet

- Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen resurssitarpeet huomioidaan kehysvalmistelussa.
- Organisaatioissa on osoitettu riittävästi resursseja tiedon hyödyntämiseen, tiedon laadun parantamiseen, pitkäaikaiseen säilyttämiseen ja avaamiseen.
- Varmistetaan kansallisen kulttuuriperinnön asiakirjallinen turvaaminen, visiotyö ja lainsäädäntöuudistus
- Erityisesti sektorirajat ylittäviä kehittämishankkeita rahoitetaan kehityksen vauhdittamiseksi.

Vaikutus

Ymmärrys tiedon hyödyntämisen, avaamisen ja pitkäaikaisen säilyttämisen tosiasiallisista kustannuksista ja resursointitarpeista kasvaa. Resursointikysymyksiin saadaan luotua uusia ja

pitkällä aikavälillä kestäviä ratkaisuja, jonka ansiosta tiedon hyödyntäminen ja avaaminen organisaatioissa vauhdittuu. Sektorirajat ylittävien laajaa vaikuttavuutta tuovien kehittämishankkeiden toteutus vauhdittuu.

Tavoite 4.2

Päätavoite

Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen on saatavilla kattavasti tukea ja opastusta eri muodoissa.

Alatavoitteet

- Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen edistämiseksi on otettu käyttöön kattavat tukipalvelut.
- Tiedon turvalliseen avaamiseen on luotu käyttäjälähtöinen toimintamalli sekä sitä tukevat ohjeistukset ja ratkaisumallit.

Vaikutus

Tiedon hyödyntämisestä ja avaamisesta tulee aiempaa helpompaa ja ongelmatilanteisiin löytyy nopeammin ratkaisu. Erilaiset tukipalvelut ja -resurssit löytyvät aiempaa helpommin yhdestä paikasta ja ovat hyödynnettävissä ajasta ja paikasta riippumatta. Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen tukipalveluista tulee aiempaa käyttäjälähtöisempiä ja tiedon hallinnoijien ongelmatilanteet konkreettisemmin ja perusteellisemmin huomioivia.

Tavoite 4.3

Päätavoite

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen taso on korkea ja osaamisen kehittämiseen on tarjolla selkeitä koulutuspolkuja.

Alatavoitteet

- Julkinen hallinto tekee tutkimus- ja koulutusyhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa sekä yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen kehittämiseksi.
- Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen kehittämiseksi on toteutettu yhteiset koulutuspolut.
- Eri koulutustasoja omaaville henkilöille on avattu uusia työtehtäviä ja -paikkoja työllisyystavoitteet huomioiden.

Vaikutus

Julkisen hallinnon ja kansalaisten kyky tuottaa, ymmärtää ja hyödyntää tietoa kasvaa ja edistää Suomen kilpailukykyä ja menestymistä globaalissa toimintaympäristössä. Organisaatioissa henkilöstön tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen kasvattaminen helpottuu ja nopeutuu selkeiden koulutuspolkujen ja -mahdollisuuksien ansiosta. Koulutusmahdollisuudet ovat entistä laadukkaampia sidosryhmäyhteistyön ansiosta. Uudet työtehtävät luovat uusia mahdollisuuksia eri koulutustasoisille tiedon hyödyntämisen ammattilaisille työskennellä julkisessa hallinnossa ja osaltaan kasvattaa julkisen hallinnon osaamistasoa.

Tavoite 4.4

Päätavoite

Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen on tarjolla avoimia alustoja, kehitysympäristöjä ja työkaluja.

Alatavoitteet

- Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen käytännön tueksi tarjotaan keskitetysti avoimia teknologisia alustoja, kehitysympäristöjä ja työkaluja.
- Avoimien ratkaisujen kehittämiseen osallistuminen on helppoa ja siihen kannustetaan.
- Digi- ja väestötietoviraston yhteentoimivuusalustaa hyödynnetään yhteentoimivuuden parantamiseen.

Vaikutus

Helposti ja nopeasti saatavilla olevat avoimet teknologiset alustat, kehitysympäristöt ja työkalut esim. anonymisointiin ja pseudonymisointiin toimivat kiihdyttiminä ja nopeuttavat tiedon turvallista hyödyntämistä ja avaamista. Avoimet yhteiskäyttöiset ratkaisut säästävät organisaatioiden kehitys- ja ylläpitokustannuksia ja aikaa. Yhteentoimivuusalustan hyödyntäminen parantaa tiedon semanttista yhteentoimivuutta, jonka ansiosta tietoa voidaan siirtää tehokkaasti ja koneluettavasti eri järjestelmien ja organisaatioiden välillä ja luoda uudenlaisia tietoyhdistelmiä.